

AI

AI DANIşMAN

ÜCRETSİZ SÜRÜM

Kurumsal İşyerleri için Yapay Zekâ

Kurum düzeyinde politika, veri sınıflandırma, KVKK ve yurt dışına aktarım. Türkiye'de faaliyet gösteren bir kurumun gerçekten cevaplaması gereken sorular.

AI Danışman – Ücretsiz Eğitim Serisi

Bu belgeyi dilediğin gibi paylaşabilirsin. Satılamaz, değiştirilemez.

Eylül 2026 · aidanisman.pages.dev · t.me/aidanisman

01 Düzenleme yok, kural var

02 Asıl mesele: yurt dışına aktarım

03 Veri sınıflandırma

04 Politika: tek sayfa yeter

05 Sağlayıcı ve hesap tipi

06 Denetim izi ve sahiplik

07 Yaygınlaştırma

08 Doksan günlük uyum planı

01 Düzenleme yok, kural var

Türkiye'de yapay zekâya özgü, yürürlükte tek bir kanun bulunmuyor. TBMM'de farklı yaklaşımlarda teklifler var; Mart 2026'da yayımlanan TBMM Yapay Zekâ Araştırma Komisyonu raporu bir Türkiye Yapay Zekâ Kurumu kurulmasını ve Avrupa Konseyi Yapay Zekâ Çerçeve Sözleşmesi'nin onaylanmasını öneriyor. Ayrıca **Türkiye Yapay Zekâ Eylem Planı (2026–2030)** 18 Ağustos 2026 tarihli Resmî Gazete'de genelge olarak yayımlandı.

Kurumların buradan çıkardığı sonuç çoğu zaman yanlış oluyor:

EN PAHALI KURUMSAL YANILGI

"Yapay zekâ kanunu yok" ile "kural yok" aynı şey değil. Yapay zekâ kullanımı bugün zaten yürürlükteki mevzuata tabi: **KVKK**, iş hukuku, fikri mülkiyet, sektörel düzenlemeler ve imzalanmış gizlilik sözleşmeleri. Yeni bir kanunu beklemek, mevcut yükümlülüğü ertelemiyor.

Düzenleyicinin kendisi de sessiz değil. Kişisel Verileri Koruma Kurumu, **24 Kasım 2025** tarihinde "**Üretken Yapay Zekâ ve Kişisel Verilerin Korunması Rehberi (15 Soruda)**" başlıklı rehberini yayımladı. Rehber, üretken yapay zekâ sistemlerinin yaşam döngüsünü, kullanım alanlarını ve risklerini 6698 sayılı Kanun çerçevesinde ele alıyor ve veri sorumlularını *insan merkezli, şeffaf ve kontrol edilebilir* bir yaklaşıma yönlendiriyor.

Çoğu kurum bu belgenin varlığından haberdar değil. Uyum çalışmasının ilk adımı onu okumak.

02 Asıl mesele: yurt dışına aktarım

Bu bölüm, yabancı kaynaklı hiçbir yapay zekâ eğitiminde bulunmayan ama Türkiye'de faaliyet gösteren her kurumu doğrudan ilgilendiren konu.

Rejim 2024'te değişti

7499 sayılı Kanun (12 Mart 2024) KVKK'nın 9. maddesini baştan yazdı; yeni yurt dışına aktarım rejimi **1 Haziran 2024'te** yürürlüğe girdi. Yapı üç kademeli:

Kademe	Araç	Bugünkü durum
1	Yeterlilik kararı — Kurul'un bir ülke, sektör veya uluslararası kuruluş için verdiği karar	Hiçbir ülke için verilmiş değil
2	Uygun güvenceler — standart sözleşme, bağlayıcı şirket kuralları, taahhütname, kamu kurumları arası anlaşma	Fiilen kullanılan yol
3	Arızı durumlar (m. 9/6) — tek seferlik, istisnai hâller	Süreklilik arz eden aktarımda kullanılamaz

Bunun yapay zekâ ile ilgisi

Kurumların kullandığı üretken yapay zekâ araçlarının neredeyse tamamı yurt dışı merkezli. Ve **hiçbir ülke için yeterlilik kararı verilmiş değil**. Dolayısıyla:

Çıkarım: Kişisel veri içeren bir metin, yurt dışı merkezli bir yapay zekâ aracına girdiği anda *yeterlilik kararı bulunmayan bir ülkeye aktarım* gerçekleşiyor. Bu, doğrudan ikinci kademeyi — **uygun güvence** yükümlülüğünü — devreye sokuyor.

Çoğu kurumda bu adım hiç atılmamış durumda. Ekip kullanıyor, kurum bilmiyor, sözleşme yok.

Standart sözleşme yolunun pratiği

- Kurul'un **04.06.2024 tarihli 2024/959 sayılı kararı** ile standart sözleşme metinleri, bağlayıcı şirket kuralları başvuru formları ve yardımcı kılavuzlar kabul edildi.
- Standart sözleşme, **imzalandıktan sonra 5 iş günü içinde Kurul'a bildirilmek zorunda**.
- Bildirim yükümlülüğünün ihlali idari para cezasına bağlanmış durumda. Tutarlar her yıl yeniden değerlendirme oranıyla güncelleniyor — güncel aralık için **kvkk.gov.tr**.
- KVKK'nın konuya özel rehberi: **Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması Rehberi** (KVKK Yayınları No: 48).

PRATİKTE EN HIZLI ÇÖZÜM

Aktarımı hukuki bir sürece bağlamak zaman alıyor. Bu arada riski sıfıra yaklaştıran operasyonel karar şu: **kişisel veriyi bu araçlara hiç göndermemek**. Veri sınıflandırması ve anonimleştirme, uyum çalışması tamamlanana kadar kurumu ayakta tutan şey. Bölüm 3'ün amacı bu.

03 Veri sınıflandırma

Kurum düzeyinde tek en yüksek getirili çalışma bu. Politika yazmadan önce yapılır, çünkü politikanın içeriğini bu belirliyor.

Seviye	İçerik	Yapay zekâ aracına
K1 – Açık	Yayımlanmış içerik, web sitesi metni, basın bülteni, açık mevzuat	Serbest
K2 – İç	Süreç tarifi, iç eğitim, şablon, toplantı notu (kişi/müşteri adı çıkarılmış)	Kurumsal hesapta serbest
K3 – Gizli	Sözleşme, fiyatlandırma, strateji, açıklanmamış ürün, finansal detay	Yalnız anonimleştirilerek; kurumsal hesap zorunlu
K4 – Özel	Kişisel veri, özel nitelikli kişisel veri, özlük, sağlık, müşteri kimliği, erişim bilgisi	Yasak

Sınıflandırmayı işe yarar kılan üç kural

- Dört seviyeden fazlası kullanılmıyor.** Yedi seviyeli şemalar kâğıtta güzel duruyor, sahada kimse hatırlamıyor.
- Her seviyenin bir örneği yazılı olmalı.** Tanım değil, örnek. Çalışan tanımı okuyup karar veremiyor; örneği görünce veriyor.
- Karar verilemeyen içerik K4 sayılır.** Tereddüt, bir üst seviyeye yuvarlanır. Bu tek cümle, sınıflandırmayı güvenli hâle getiriyor.

04 Politika: tek sayfa yeter

Kurumların yaptığı ikinci hata: yirmi sayfalık bir yapay zekâ politikası yazmak. Kimse okumuyor, kimse uygulamıyor, ve yazılmış olması riski azaltmıyor.

Çalışan davranışını değiştiren politika tek sayfa ve altı başlık:

#	Başlık	Cevaplanması gereken
1	Kapsam	Hangi araçlar, hangi hesaplar, kimler
2	Veri kuralı	Sınıflandırmaya atıf — hangi seviye nereye girer
3	Yasak kullanımlar	Kısa ve mutlak liste
4	Denetim	Dışarı giden çıktıyı kim, neye göre kontrol eder
5	Sorumluluk	Çıktının sorumlusu gönderen kişidir
6	Bildirim	Hata veya veri sızıntısı olursa kime, ne kadar sürede

Yasak listesinin kısa olması şart

Uzun yasak listesi, çalışanın listeyi hiç okumaması demek. Dört madde yetiyor: kişisel veri girilmez · müşteri kimliği girilmez · erişim bilgisi girilmez · çıktı denetlenmeden dışarı gitmez.

TAMAMEN YASAKLAMANIN SONUCU

Kullanımı tümünden yasaklayan kurumlarda kullanım bitmiyor — **kişisel hesaplara ve kişisel cihazlara kayıyor**. O noktada kurumun ne denetim izi kalıyor, ne sözleşmesi, ne de neyin girdiğine dair bilgisi. Yasak, riski ortadan kaldırmıyor; görünmez ve yönetilemez hâle getiriyor.

05 Sağlayıcı ve hesap tipi

Aynı ürünün kişisel ve kurumsal sürümü hukuken aynı şey değil. Kurumun cevaplaması gereken sorular:

Soru	Neden önemli
Girdiler model eğitimine kullanılıyor mu	Kurumsal planlarda genelde kullanılmıyor; ücretsiz sürümlerde koşullar farklı
Veri nerede işleniyor, nerede saklanıyor	Aktarım analizinin girdisi
Saklama süresi ve silme	Veri minimizasyonu ve saklama politikasıyla uyum
Sözleşme kiminle imzalanıyor	Kurumsal planda kurumla; kişisel hesapta çalışanla — kurumun hiçbir hakkı olmuyor
Yönetici paneli ve erişim kaydı var mı	Denetim izi ve işten ayrılan personelin erişiminin kesilmesi
Alt işleyenler kimler	Aktarım zinciri sözleşmede görünmeli

Çıkarım: Ücretsiz kişisel hesapla kurumsal iş yapmak, maliyeti aboneliğe göre düşük ama *riski* ölçülemez biçimde yüksek bir tercih. Kurumsal hesabın asıl aldığı şey özellik değil, **sözleşme ve denetim izi**.

06 Denetim izi ve sahiplik

Bir sorun çıktığında kurumun cevaplaması gereken üç soru var ve üçü de önceden kurulmadıysa cevaplanamıyor:

- 1. Kim kullandı?** — Kurumsal hesap ve kullanıcı bazlı erişim.
- 2. Ne girdi?** — Politika + sınıflandırma + eğitim kaydı. Tam girdi kaydı çoğu araçta yok; kurumun dayanağı *kuralı yazmış ve duyurmuş olmak*.
- 3. Kim onayladı?** — Dışarı giden çıktının sahibi belli olmalı.

Sahiplik: tek isim

Yapay zekâ uyumu bir kişiye bağlanmadığında hiç kimseye bağlanmış olmuyor. Kurumun büyüklüğü ne olursa olsun tek bir **sahip** gerekiyor — genellikle bilgi güvenliği, uyum veya hukuk tarafından biri. Sahip üç şeyden sorumlu: politikanın güncelliği, araç envanteri ve olay bildirimi.

07 Yaygınlaştırma

Politika yazıldıktan sonra en sık yapılan hata onu e-posta ile duyurup bitmiş saymak. Davranışı değiştiren üç mekanizma var:

Mekanizma	Nasıl
Örnek üzerinden eğitim	Kavram anlatma; kurumun kendi işlerinden 5 gerçek örnek göster — biri de "bu yapılmaz" örneği olsun
Birim temsilcisi	Her birimde bir kişi soruların ilk adresi olsun; merkezî ekip yetişemez
Görünür izin	Yöneticiler kendi kullanımlarını açıkça anlatsın — gölge kullanımı bitiren tek şey bu

OTOMATİK KARAR SINIRI

KVKK'nın 11. maddesi, ilgili kişiye *münhasıran otomatik sistemlerle analiz sonucu kendisi aleyhine bir sonuç doğmasına itiraz* hakkı veriyor. Kuruma pratik sonucu net: özgeçmiş eleme, risk skortlama, performans değerlendirme gibi işlerde model **hazırlık yapabilir, karar veremez**. Kararın insan tarafından verildiği gösterilebilir olmalı.

08 Doksan günlük uyum planı

Dönem	İş	Çıktı
1–15. gün	Envanter: hangi birim hangi aracı, hangi hesapla kullanıyor. Yargılamadan sor.	Araç ve kullanım envanteri
16–30. gün	Veri sınıflandırma (4 seviye, her seviyeye örnek)	Tek sayfalık sınıflandırma
31–45. gün	Tek sayfalık politika + kısa yasak listesi	Yayımlanmış politika
46–60. gün	Hesap tipi kararı; kurumsal hesaba geçiş; sağlayıcı sorularının cevaplanması	Sözleşmeli kurumsal erişim
61–75. gün	Aktarım analizi: kişisel veri gidiyor mu, gidiyorsa hangi güvenceyle	Aktarım kararı ve gerekiyorsa standart sözleşme süreci
76–90. gün	Örnek üzerinden eğitim, birim temsilcileri, olay bildirim yolu	Çalışan farkındalığı ve sahiplik

Doksanıncı günün sonunda kurumun elinde envanter, sınıflandırma, politika, sözleşmeli erişim, aktarım kararı ve eğitim kaydı olur. Bu altı belge, hem denetimde hem de bir olay yaşandığında kurumun elindeki tek gerçek savunma.

Buradan sonrası

Doldurulabilir politika ve sınıflandırma şablonları, aktarım karar ağacı, sağlayıcı değerlendirme formu, olay müdahale akışı, eğitim programı ve denetim kontrol listesi 'nda.

t.me/aidanisman · aidanisman.pages.dev

Bu belgedeki bilgiler eğitim amaçlıdır; hukuki tavsiye niteliği taşımaz ve avukat görüşü yerine geçmez. Mevzuat, Kurul kararları ve idari para cezası tutarları değişmektedir; uygulamaya geçmeden önce güncel metinler için kvkk.gov.tr adresine ve kurumunuzun hukuk danışmanına başvurun. Belgedeki mevzuat bilgileri Eylül 2026 itibarıyla derlenmiştir.